A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2018. szeptember 20.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztókkal kötött szerződések – 93/13/EGK irányelv – Tisztességtelen feltételek – A 4. cikk (2) bekezdése és az 5. cikk – A feltételek világos és érthető megfogalmazásának kötelezettsége – 7. cikk – Olyan személyek vagy szervezetek keresetindítása, akiknek vagy amelyeknek jogos érdekük fűződik a fogyasztók tisztességtelen feltételek alkalmazásával szembeni védelméhez – A fogyasztóvédelmi szervezetek eljárásba való beavatkozását a fogyasztó beleegyezéséhez kötő nemzeti szabályozás – Fogyasztói hitel – 87/102/EGK irányelv – A 4. cikk (2) bekezdése – Az éves, százalékban kifejezett hiteldíj írásbeli szerződésben való feltüntetésének kötelezettsége – Olyan szerződés, amely csupán az éves, százalékban kifejezett hiteldíj kiszámítására szolgáló matematikai egyenletet tartalmazza, az e számítás elvégzéséhez szükséges tényezőket azonban nem”

A C-448/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság, Szlovákia) a Bírósághoz 2017. július 25-én érkezett, 2017. május 16-i határozatával terjesztett elő

az **EOS KSI Slovensko s. r. o**.

és

Ján Danko,

Margita Danková

között,

a **Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: J. Malenovský tanácselnök, M. Safjan (előadó) és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

* Az eljárás nyelve: szlovák.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a szlovák kormány képviseletében B. Ricziová, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Tokár és N. Ruiz García, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 4. cikke (2) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az EOS KSI Slovensko s. r. o. (a továbbiakban: EOS), illetve Ján Danko és Margita Danková között egy fogyasztói hitel fennmaradó összegének megfizetése iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 87/102 irányelv

3 Az 1998. február 16-i 98/7/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 1998. L 101., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 36. o.) módosított, a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1986. december 22-i 87/102/EGK tanácsi irányelv (HL 1987. L 42., 48. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 326. o.; a továbbiakban: 87/102 irányelv) 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ez az irányelv a hitelszerződésekre vonatkozik.

(2) Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

[…]

d) »a fogyasztónak nyújtott hitel teljes költsége« mindaz a költség, ideértve a kamatokat és egyéb költségeket, amelyeket a fogyasztónak a hitellel kapcsolatban meg kell fizetnie;

e) »az éves, százalékban kifejezett hiteldíj« a fogyasztónak nyújtott hitel teljes költsége, a nyújtott hitel összegének éves százalékában kifejezve, és az 1a. cikk szerint számítva.”

4 A 87/102 irányelv 1a. cikke a következőket írja elő:

„(1) a) Az éves, százalékban kifejezett hiteldíjat, ami éves szinten, a hitelező és az adós megállapodása szerinti, jövőbeni vagy fennálló összes kötelezettség (kölcsönök, törlesztések és költségek) jelenlegi értékével egyenlő, a II. mellékletben meghatározott matematikai képletnek megfelelően kell kiszámítani.;

b) A számítási módszerre négy példa található a III. mellékletben, bemutatási céllal.

(2) Az éves, százalékban kifejezett hiteldíj számításához meg kell határozni az 1. cikk (2) bekezdése d) pontjában meghatározott, »a fogyasztónak nyújtott hitel teljes költségét«, az alábbi költségtételek nélkül […]

[…]

(4) a) Az éves, százalékban kifejezett hiteldíjat a hitelszerződés megkötésének időpontjában kell kiszámítani, a 3. cikk hirdetésekre és kedvezményes eladási akciókra vonatkozó rendelkezéseinek sérelme nélkül.;

b) A számításnál abból a feltételezésből kell kiindulni, hogy a hitelszerződés a megállapodás szerinti ideig érvényes, és hogy a hitelező és a fogyasztó a szerződés feltételeinek és a megállapodás szerinti határidőknek megfelelően teljesítik kötelezettségeiket.

[…]

(6) Az olyan hitelszerződések esetében, amelyek megengedik az éves, százalékban kifejezett hiteldíjban szereplő kamatráták, valamint az egyéb költségek összegének és szintjének változását, de amelyeknek összegszerűsége a kiszámítás idején nem határozható meg, az éves, százalékban kifejezett hiteldíjat annak a vélelemnek az alapján kell kiszámítani, hogy a kamat és az egyéb költségek rögzítettek, és a hitelszerződés végéig érvényben maradnak.

[…]”

5 Ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdése a következőket mondja ki:

„Az írásba foglalt megállapodás tartalmazza:

a) az éves hiteldíj mértékének meghatározását;

b) azokat a feltételeket, amelyek mellett az éves hiteldíj módosítható.

[…]”

6 A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 133., 66. o.; helyesbítések: HL 2009. L 207., 14. o.; HL 2010. L 199., 40. o.; HL 2011. L 234., 46. o.) 29. cikke 2010. június 11-i hatállyal hatályon kívül helyezte a 87/102 irányelvet. Az alapeljárás tényállásának időpontjára tekintettel a jelen esetben továbbra is a 87/102 irányelv alkalmazandó.

A 93/13 irányelv

7 A 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében:

„Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy [az Európai Unió] aláírói, különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.”

8 Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.”

9 Az említett irányelv 4. cikke a következőket írja elő:

„(1) A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre [helyesen: a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes olyan körülményre hivatkozva], amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ.

(2) A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.”

10 Ugyanezen irányelv 5. cikkének szövege a következő:

„Olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak [helyesen: feltételeknek mindig világosnak] és érthetőnek kell lenniük. Ha egy feltétel értelme kétséges, akkor a fogyasztó számára legkedvezőbb értelmezés az irányadó. Ez az értelmezési szabály nem alkalmazandó a 7. cikk (2) bekezdésében említett eljárások vonatkozásában.”

11 A 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A tagállamok előírják, hogy fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint nem jelentenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is köti a feleket.”

12 Ezen irányelv 7. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

(2) Az (1) bekezdésben említett eszközök olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek lehetővé teszik, hogy a nemzeti fogyasztóvédelmi jogszabályok szerint jogos érdekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a vonatkozó nemzeti jogszabály értelmében bíróság vagy illetékes közigazgatási hatóság előtt annak megítélésére, hogy a fogyasztókkal kötendő szerződésekben

általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, valamint megfelelő és hatékony eszközökkel élnek [helyesen: éljenek] azért, hogy megszüntessék az ilyen feltételek alkalmazását.

(3) A saját nemzeti jogszabályok tiszteletben tartásával a (2) bekezdésben említett jogorvoslati eljárások elkülönítve vagy együttesen indíthatók az ellen az azonos gazdasági ágazathoz tartozó több eladó és szolgáltató, illetve szakmai szövetségük ellen, akik, illetve amelyek azonos általános szerződési feltételeket vagy hasonló feltételeket használnak, vagy azok használatát javasolják.”

13 Az említett irányelv 8. cikke a következőket mondja ki:

„A tagállamok az ezen irányelv által szabályozott területen elfogadhatnak vagy hatályban tarthatnak a Szerződéssel összhangban lévő szigorúbb rendelkezéseket annak érdekében, hogy a fogyasztóknak magasabb szintű védelmet biztosítsanak.”

A szlovák jog

14 Az Občiansky zákonník (polgári törvénykönyv) 53a. §-a, amely a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését átülteti, tiltja olyan szerződési feltételek eladók vagy szolgáltatók általi alkalmazását, amelyek tisztességtelen jellegét fogyasztóvédelmi jogvita keretében hozott bírósági határozat megállapította. E rendelkezés ugyanakkor megköveteli, hogy az eljárást a fogyasztó indítsa meg, vagy amennyiben a fogyasztó az alperes, eljárási iratot nyújtson be.

15 A zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok (a polgári perrendtartásról szóló 99/1963. sz. törvény, a továbbiakban: polgári perrendtartás) alapeljárás tényállására alkalmazandó változatának 93. §-a a következőket írja elő:

„(1) A felperes vagy az alperes kérelmeinek támogatása érdekében az a személy avatkozhat be a perbe, akinek jogi érdeke fűződik az eljárás kimeneteléhez […].

(2) A felperes vagy az alperes kérelmeinek támogatása érdekében az a jogi személy is beavatkozhat a perbe, amelynek tevékenysége jogvédelmet is magában foglal valamely különös rendelkezés értelmében.

(3) E személy saját kezdeményezésére vagy valamely félnek a bíróság által közölt kérelmére avatkozik be a perbe. A bíróság csak az erre irányuló kérelem esetén dönt a beavatkozás elfogadhatóságáról.

(4) A beavatkozót az eljárás keretében ugyanazon jogok illetik, és ugyanazon kötelezettségek terhelik, mint az eljárásban részt vevő felet. Mindazonáltal csak a saját érdekében jár el. Amennyiben a beavatkozó cselekményei az általa támogatott fél cselekményeivel ellentétben állnak, az ilyen ellentétes cselekményeket a bíróság a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el.”

16 A polgári perrendtartás 172. §-a értelmében:

„(1) A bíróság a felperes kifejezett kérelme és az alperes meghallgatása nélkül is fizetési meghagyást bocsáthat ki, ha a keresetlevélben pénz fizetésére irányuló jogot érvényesítenek, amely jog a felperes által hivatkozott körülményeken alapul. A fizetési meghagyásban a bíróság elrendeli, hogy az alperes a kézbesítéstől számított tizenöt napon belül fizesse meg a felperes számára a fennálló tartozást és a bírósági illetéket, vagy pedig e határidőn belül éljen ellentmondással a fizetési meghagyást kibocsátó bíróság előtt. A fizetési meghagyás megtámadását érdemben indokolni kell. […]

[…]

(3) Amennyiben a bíróság nem bocsát ki fizetési meghagyást, tárgyalás tartását rendeli el.

[…]

(7) Ha a keresetlevél részben a jogszabályokkal nyilvánvalóan ellentétben álló jogra hivatkozik, a bíróság a felperes beleegyezésével kizárólag az említett ellentmondással nem érintett rész tekintetében bocsátja ki a fizetési meghagyást; e beleegyezés esetén az eljárás a továbbiakban csupán a keresetlevél ezen utóbbi részére vonatkozik, és a bíróság a fennmaradó részről nem határoz. Az eljárás tárgyát a fizetési meghagyás kibocsátását követően is a keresetlevél azon része képezi, amelynek tekintetében a bíróság az említett fizetési meghagyás kibocsátása útján határozott; e rendelkezést ellentmondás benyújtása esetén is alkalmazni kell.

[…]

(9) A pénzösszeg kifizetéséhez való jognak a fogyasztóval kötött szerződésen alapuló érvényesítése esetén, és feltéve hogy a fogyasztó az alperes, a bíróság nem bocsát ki fizetési meghagyást, ha a szerződés tisztességtelen feltételeket tartalmaz.”

17 A fogyasztói hitelről szóló 258/2001. sz. törvény alapeljárás tényállására alkalmazandó változata 4. cikke (2) bekezdésének g) pontja értelmében azt a fogyasztói hitelszerződést, amely nem jelöli meg az éves, százalékban kifejezett hiteldíjat (a továbbiakban: THM), kamat- és költségmentesnek kell tekinteni.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

18 2005. október 24-én J. Danko 30 000 szlovák korona (SKK) (hozzávetőleg 995 euró) összegű megújuló fogyasztói hitelszerződést kötött a Všeobecná úverová banka a.s.-szel. A hitelező ezt követően a követelésbehajtási tevékenységet folytató EOS társaságra engedményezte az említett szerződésből fakadó követelését.

19 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárásban szóban forgó szerződés nem tüntette fel a THM-et, hanem csupán a THM kiszámítására szolgáló matematikai egyenletet tartalmazott, az e számítás elvégzéséhez szükséges tényezőket azonban nem.

20 Az említett szerződés hitelfelvevő általi megszegésére hivatkozva az EOS az Okresný súd Humenné (homonnai járásbíróság, Szlovákia) előtt keresetet nyújtott be 1123,12 euró összeg és 9,5%-os mértékű késedelmi kamatai megfizetése iránt. E tekintetben a polgári perrendtartás 172. §-ának (1) bekezdése alapján fizetési meghagyás kibocsátását kérte, mivel e gyorsított eljárásban az érdemi határozat elfogadására tárgyalás tartása és bizonyításfelvétel nélkül, pusztán a felperes nyilatkozatai alapján kerül sor.

21 2012. augusztus 24-én az Okresný súd Humenné (homonnai járásbíróság, Szlovákia) kibocsátotta a kért fizetési meghagyást. E meghagyást nem bíró, hanem titkár bocsátotta ki. Az említett bíróság nem vette figyelembe, hogy az alapeljárásban szóban forgó hitelszerződés nem tüntette fel a THM-et, és e szerződés feltételeinek esetleges tisztességtelen jellegét sem vizsgálta meg.

22 A Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS szlovák fogyasztóvédelmi szervezet (a továbbiakban: HOOS) J. Danko és M. Danková jogainak védelme érdekében beavatkozott az eljárásba, és ellentmondást emelt a fizetési meghagyással szemben.

23 Az Okresný súd Humenné (homonnai járásbíróság, Szlovákia) a 2013. január 17-i végzésével elutasította az említett ellentmondást azon az alapon, hogy mivel maga a fogyasztó nem élt ellentmondással, nem teljesültek a HOOS eljárásba való beavatkozásának feltételei.

24 A HOOS által benyújtott kereset tárgyában eljáró Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság, Szlovákia) a 2013. szeptember 30-i végzésével hatályon kívül helyezte az előző pontban említett végzést, és arra kötelezte az Okresný súd Humennét (homonnai járásbíróság), hogy tűzzön ki tárgyalást, folytasson le bizonyításfelvételt, valamint az alapeljárásban szóban forgó hitelszerződés szerződési feltételeinek bírósági felülvizsgálatát követően bírálja el újból érdemben a jogvitát. A Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság) megengedte a HOOS ellentmondását azon az alapon, hogy e szervezet a fogyasztót mint hitelfelvevőt megilletőkkel azonos jogokkal rendelkezik, és megállapította, hogy az alapügy nem bírálható el gyorsított eljárás keretében, mivel az kizárja a tárgyalás tartását és a bizonyításfelvételt.

25 A főügyész (Szlovákia) rendkívüli felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság) végzésével szemben a Najvyšší súdhoz (legfelsőbb bíróság, Szlovákia).

26 A 2015. március 10-i végzésével a Najvyšší súd (legfelsőbb bíróság) hatályon kívül helyezte a Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság) végzését, és visszautalta az ügyet ezen utóbbi bíróság elé. A legfelsőbb bíróság megállapította, hogy a fogyasztóvédelmi szervezet beavatkozásának célja csak a peres eljárás megindulását, azaz azt követően valósulhat meg, hogy a fogyasztó ellentmondást nyújtott be a fizetési meghagyással szemben.

27 A Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság) felveti a kérdést, hogy a nemzeti szabályozás eleget tesz-e az egyenértékűség uniós jogban előírt elvének a fogyasztóvédelmi szervezet eljárásba történő, a fogyasztó érdekét szolgáló beavatkozásának feltételei, illetve a szlovák jognak az alperes mellett történő beavatkozásra irányadó általános szabályai közötti kapcsolatot illetően.

28 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy amennyiben az alperes fogyasztó az eladóval vagy kereskedővel kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek alkalmazásának megszüntetésére irányuló, a szlovák polgári perrendtartás 53a. §-ában szabályozott eljárás keretében nem tudatos, nem aktív vagy nem elérhető, a jogai nem részesülnének megfelelő védelemben abban az esetben, ha a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem tárgyában eljáró bíróságnak le kellene mondania a szóban forgó feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálatáról.

29 Márpedig ilyen esetben a szlovák jog rendelkezései nem teszik lehetővé, hogy a fogyasztóvédelmi szervezet a fogyasztó érdekében beavatkozzon az eljárásba, mivel e rendelkezések megkövetelik, hogy:

– a fogyasztó írásban beleegyezzen e beavatkozásba;

– az említett egyesület által hivatkozott védekezési jogalapokat az alperesként eljáró fogyasztó is jóváhagyja;

– a fogyasztó egyezzen bele abba, hogy e szervezet keresettel megtámadhassa a fogyasztót érintő bírósági határozatot.

30 A kérdést előterjesztő bíróság szerint az alapeljárásban a fogyasztóra nézve kedvezőtlenebb módon alkalmazták a szlovák jogot egy olyan tényálláshoz képest, amelynek egyetlen eleme sem tartozik az uniós jog hatálya alá, és ezzel megsértették a 2014. február 27-i Pohotovosť ítéletben (C-470/12, EU:C:2014:101, 46. pont) kialakított ítélkezési gyakorlatot. Az uniós jog hatálya alá nem tartozó helyzetben ugyanis a peres eljárás kezdetének időpontja a nemzeti bíróság előtti eljárást megindító irat benyújtásának napja, így a beavatkozó az eljárás megindításának napjától kezdve jogosult beavatkozni az eljárásba.

31 Végül, ami a THM-re vonatkozó, az alapeljárásban szóban forgó szerződési feltételt illeti, a kérdést előterjesztő bíróság szerint e feltétel nem átlátható, továbbá a jó erkölcsbe ütközik, ezért az alapeljárásban szóban forgó hitelt a szlovák joggal összhangban kamat- és költségmentesnek kell

tekinteni. E bíróság szerint egy ilyen szankció arányos és visszatartó erejű, tekintettel a Bíróság által a 2016. november 9-i Home Credit Slovakia ítéletben (C-42/15, EU:C:2016:842, 65. és 69. pont) támasztott követelményekre.

32 E körülmények között a Krajský súd v Prešove (eperjesi regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Hivatkozással a 2014. február 27-i Pohotovosť ítéletre (C-470/12, EU:C:2014:101) és az Európai Unió Bíróságának a hivatkozott ítélet indokolásának 46. pontjában kifejtett megállapításaira, ellentétes-e az egyenértékűség uniós jogi elvével az olyan jogi szabályozás, amely a törvény által védett érdekek és a fogyasztók tisztességtelen szerződési feltételekkel szembeni jogainak védelme egyenértékűsége terén nem teszi lehetővé a fogyasztók tisztességtelen szerződési feltételekkel szembeni kollektív védelme érdekében tevékenykedő, és a 93/13/EGK irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti, és a polgári törvénykönyv 53a. §-ának (1) és (2) bekezdésében átültetett célkitűzés megvalósításában közreműködő jogi személyeknek, hogy az alperes fogyasztó beleegyezése nélkül új félként (beavatkozóként) kezdettől fogva részt vegyenek a bírósági eljárásban, és hatékonyan, a fogyasztó érdekében alkalmazzanak eljárási cselekményeket és védekezést annak érdekében, hogy a szóban forgó eljárásban védelmet nyújtsanak a tisztességtelen szerződési feltételek rendszeres alkalmazásával szemben, míg más esetekben a bírósági eljárásba az alperes támogatására beavatkozó újabb félnek (beavatkozó), akinek az eljárás tárgyának anyagi jogi (vagyoni) eldöntéséhez érdeke fűződik, a fogyasztóvédelmi szervezetektől eltérően egyáltalán nincs szüksége az általa támogatott alperes beleegyezésére ahhoz, hogy kezdettől fogva részt vegyen a bírósági eljárásban, és hatékonyan, az alperes érdekében alkalmazzon eljárási cselekményeket és védekezést?

2) A [2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítéletre {C-26/13, EU:C:2014:282} és a 2015. április 23-i Van Hove ítéletre {C-96/14, EU:C:2015:262}] figyelemmel úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében foglalt, »világosak és érthetőek« fogalmat, hogy egy szerződési feltétel akkor is minősülhet nem világos és érthető módon megfogalmazottnak – azzal a jogkövetkezménnyel, hogy a feltétel tisztességtelen voltát a bíróság hivatalból vizsgálhatja –, ha maga az általa szabályozott jogintézmény (eszköz) összetett jogkövetkezményei az átlagfogyasztó számára nehezen előreláthatóak, értelmezéséhez pedig általában hivatásos jogi tanácsadásra van szükség, amelynek költségei nem állnak arányban a fogyasztó által a szerződés alapján kapott szolgáltatás értékével?

3) Amennyiben egy bíróság gyorsított eljárás keretében, fizetési meghagyás útján, pusztán a felperes nyilatkozatai alapján határoz egy fogyasztóval kötött szerződésből származó, a fogyasztóval mint alperessel szemben érvényesített jogokról, és az eljárásban egyáltalán nem alkalmazza a polgári perrendtartás 172. §-ának a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelen szerződési feltételek fennállása esetén a fizetési meghagyás kibocsátását kizáró (9) bekezdését, ellentétes-e az uniós joggal az olyan tagállami szabályozás, amely – figyelemmel az ellentmondás benyújtásának rövid határidejére, és arra, hogy a fogyasztó esetleg tétlen, vagy ismeretlen helyen van – nem teszi lehetővé a 93/13/EGK irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti, és a polgári törvénykönyv 53a. §-ának (1) és (2) bekezdésében átültetett célkitűzés megvalósítására képes és jogosult fogyasztóvédelmi szervezet számára, hogy a fizetési meghagyással szembeni ellentmondás útján hatékonyan, a fogyasztó beleegyezése nélkül (a fogyasztó kifejezett tiltakozása hiányában) érvényesítse a fogyasztó védelmének egyetlen eszközét abban az esetben, ha a bíróság nem tartotta be a polgári perrendtartás 172. §-ának (9) bekezdése szerinti kötelezettséget?

4) A második és a harmadik kérdésre adandó válasz szempontjából jelentőséggel bírhat-e az a körülmény, hogy a jogrend nem biztosítja a fogyasztónak a kötelező jogi segítségnyújtáshoz való jogot, és a témában való járatlansága jogi képviselő hiányában azzal a nem elhanyagolható kockázattal jár, hogy nem észleli a szerződési feltételek tisztességtelen voltát, és nem is oly módon jár el, amely lehetővé tenné, hogy támogatására egy, a 93/13/EGK irányelv 7. cikkének

(1) bekezdése szerinti, és a polgári törvénykönyv 53a. §-ának (1) és (2) bekezdésében átültetett célkitűzés megvalósítására képes és jogosult fogyasztóvédelmi szervezet a bírósági eljárásba beavatkozzon?

5) Ellentétes-e az uniós joggal és az ügy valamennyi körülményének figyelembevételére vonatkozó, a 93/13/EGK irányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerinti követelménnyel a fizetési meghagyás kibocsátására irányuló gyorsított eljárásra vonatkozóhoz (a szlovák polgári perrendtartás 172. §-ának (1) és azt követő bekezdései) hasonló olyan szabályozás, amely lehetővé teszi, hogy (1) az eladó vagy szolgáltató javára az ítélet hatályával elismerjék a pénzbeli teljesítésre való jogosultságot (2) gyorsított eljárás keretében, (3) a bírósági szerv alkalmazott ügyintézője előtt, (4) pusztán az eladó vagy szolgáltató nyilatkozatai alapján, (5) bizonyítás felvétele nélkül és olyan helyzetben, amelyben (6) a fogyasztónak nincs jogi képviselője, (7) és védelmét hatékonyan, beleegyezése nélkül nem vállalhatja el egy, a 93/13/EGK irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti, és a polgári törvénykönyv 53a. §-ának (1) és (2) bekezdésében átültetett célkitűzés megvalósítására képes és jogosult fogyasztóvédelmi szervezet?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

33 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely nem teszi lehetővé a fogyasztóvédelmi szervezet számára, hogy a fogyasztó érdekében beavatkozzon az egyéni fogyasztót érintő fizetési meghagyásos eljárásba, és ellentmondással éljen az ilyen meghagyással szemben az említett fogyasztó ellentmondásának hiányában.

34 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy gondoskodjanak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék a fogyasztókkal kötött szerződésekben a tisztességtelen feltételek alkalmazását. Ezen irányelv 7. cikkének (2) bekezdéséből kitűnik, hogy ezen eszközök közé tartozik, hogy a jogos fogyasztóvédelmi érdekkel rendelkező személyek vagy szervezetek eljárást kezdeményezzenek a bíróságok előtt annak érdekében, hogy azok eldöntsék, hogy az általános használatra kidolgozott szerződési feltételek tisztességtelenek-e, és adott esetben, hogy tiltsák meg azok alkalmazását (2014. február 27-i Pohotovosť ítélet, C-470/12, EU:C:2014:101, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Ugyanakkor sem a 93/13 irányelv, sem pedig a fogyasztóvédelmi szabályozást kiegészítő későbbi irányelvek nem tartalmaznak a fogyasztóvédelmi szervezetek által a fogyasztó részvételével zajló egyedi jogvitákban betöltött vagy betöltendő szerepre vonatkozó rendelkezést. Ennek megfelelően a 93/13 irányelv nem szabályozza azt, hogy az ilyen szervezeteknek biztosítani kell-e a jogot az ilyen egyedi jogvitákba a fogyasztók támogatása érdekében történő beavatkozáshoz (lásd ebben az értelemben: 2014. február 27-i Pohotovosť ítélet, C-470/12, EU:C:2014:101, 45. pont).

36 Ebből az következik, hogy – a fogyasztóvédelmi szervezeteknek a fogyasztókat érintő egyedi jogvitákba történő beavatkozási jogát tekintve – uniós szabályozás hiányában az ilyen szabályok megállapítása az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozókhoz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézzé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben: 2014. február 27-i Pohotovosť ítélet, C-470/12, EU:C:2014:101, 46. pont).

37 Ami először is az egyenértékűség elvét illeti, a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy azok a feltételek, amelyekhez az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás a fogyasztóvédelmi szervezetek beavatkozásának megengedését köti, kedvezőbbek abban az esetben, ha a keresetet kizárólag a belső jog alapján terjesztik elő, szemben azon helyzettel, amikor azt az uniós jog alapján nyújtják be. Ugyanis, amíg az uniós jog hatálya alá tartozó tényállási elemet nem tartalmazó ügyben a peres eljárás megindulásának időpontja a nemzeti szabályozással összhangban a bíróság előtti eljárást megindító irat benyújtásának napja, ezért a beavatkozó fél már az eljárás megindításának időpontjától kezdve jogosult beavatkozni az eljárásba, addig kitűnik, hogy az uniós jog hatálya alá tartozó alapeljárásban ezzel szemben a peres eljárás csak a fogyasztó által a fizetési meghagyással szemben emelt ellentmondás benyújtásának napján indul meg, ezért az érintett fogyasztóvédelmi szervezet beavatkozására csak az ellentmondás emelését követően kerülhet sor.

38 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az egyenértékűség elvének tiszteletben tartása megköveteli, hogy az uniós jogon alapuló és a nemzeti jogon alapuló eljárásokra vonatkozó nemzeti szabályokat különbségtétel nélkül alkalmazzák (lásd ebben az értelemben: 2016. október 20-i Danqua ítélet, C-429/15, EU:C:2016:789, 30. pont).

39 Következésképpen ezen elvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztóvédelmi szervezetek uniós jog hatálya alá tartozó jogvitákba való beavatkozását kedvezőtlenebb feltételekhez köti, mint amelyek a kizárólag a belső jog hatálya alá tartozó jogvitákra alkalmazandók.

40 Jóllehet a szlovák kormány az írásbeli észrevételeiben megerősíti, hogy a nemzeti szabályoknak a kérdést előterjesztő bíróság által azonosított eltérő alkalmazása mögött nem a jogvita uniós joggal való kapcsolata vagy e kapcsolat hiánya, hanem a szóban forgó eljárások eltérő jellege áll, a kérdést előterjesztő bíróság feladata – amely bíróságnak közvetlen ismerete van a nemzeti jogrendjének a jogorvoslatokra alkalmazandó eljárási szabályairól –, hogy megvizsgálja az egyenértékűség elvének az előtte folyamatban lévő ügyben való tiszteletben tartását, a szóban forgó kereseteknek a tárgyuk, indokaik és lényeges elemeik szempontjából történő elemzése révén.

41 Ami másodszor a tényleges érvényesülés elvét illeti, a Bíróság már kimondta, hogy a fogyasztó részvételével zajló eljárásban a fogyasztóvédelmi szervezet beavatkozásának elutasítása nem érinti e szervezet mint ilyen típusú szervezet jogainak, többek között a 93/13 irányelv 7. cikkének (2) bekezdésében elismert kollektív keresetindítási jogának védelme tekintetében a hatékony bírósági jogorvoslathoz való jogát. Végül hozzá kell tenni, hogy az alapügyben szóban forgóhoz hasonló nemzeti szabályozás alapján valamely szervezet minden eljárásban – beleértve a végrehajtási eljárást – közvetlenül képviselheti az ilyen fogyasztót az utóbbi által adott meghatalmazás alapján (lásd ebben az értelemben: 2014. február 27-i Pohotovosť ítélet, C-470/12, EU:C:2014:101, 54. és 55. pont).

42 E körülmények között nem tűnik úgy, hogy az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben sértené a tényleges érvényesülés elvét a fogyasztóvédelmi szervezetek fogyasztók részvételével zajló jogvitákba való beavatkozása tekintetében.

43 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az egyenértékűség elvével együtt olvasott 93/13 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely nem teszi lehetővé a fogyasztóvédelmi szervezet számára, hogy a fogyasztó érdekében beavatkozzon az egyéni fogyasztót érintő fizetési meghagyásos eljárásba, és ellentmondással éljen az ilyen meghagyással szemben az említett fogyasztó ellentmondásának hiányában, amennyiben az említett szabályozás a fogyasztóvédelmi szervezetek uniós jog hatálya alá tartozó jogvitákba való beavatkozását kedvezőtlenebb feltételekhez köti, mint amelyek a kizárólag a belső jog hatálya alá tartozó jogvitákra alkalmazandók, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A harmadik, a negyedik és az ötödik kérdésről

44 Az együttesen vizsgálandó harmadik, negyedik és ötödik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelvet úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely jóllehet előírja az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálatát a fizetési meghagyás fogyasztóval szembeni kibocsátásának szakaszában, azonban egyrészt a bírói jogállással nem rendelkező bírósági tisztviselők számára a fizetési meghagyások kibocsátásával kapcsolatos hatáskört biztosít, másrészt pedig tizenöt napra korlátozza az ellentmondás benyújtásának határidejét, és megköveteli ezen ellentmondás érdemi indokolását.

45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelvből eredő jogok hatékony védelme csak akkor biztosítható, ha a nemzeti eljárási rendszer a fizetési meghagyásos eljárás vagy a fizetési meghagyás végrehajtása iránti eljárás keretében lehetővé teszi az érintett szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének bíróság általi, hivatalból történő értékelését (lásd ebben az értelemben: 2016. február 18-i Finanmadrid EFC ítélet, C-49/14, EU:C:2016:98, 45. és 46. pont).

46 Ezért ha a nemzeti szabályozás nem írja elő a fizetési meghagyás végrehajtása iránti eljárás keretében az érintett szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegének bíróság általi, hivatalból történő értékelését, akkor e szabályozást úgy kell tekinteni, hogy az gátolja a 93/13 irányelv által megvalósítani kívánt védelem tényleges érvényesülését, feltéve hogy nem rendelkezik ilyen vizsgálatról a meghagyás kibocsátásának szakaszában, vagy – amennyiben e vizsgálatról kizárólag a kibocsátott meghagyással szemben emelt ellentmondás szakaszában rendelkezik – feltéve hogy nem elhanyagolható annak a kockázata, hogy az érintett fogyasztók nem terjesztik elő a megkövetelt ellentmondást akár az erre vonatkozóan előírt különösen rövid határidő miatt, akár a jogi lépésnek a vitatott összeghez viszonyított költsége miatt, vagy akár azért, mert a nemzeti jogszabályok nem írják elő a jogaik terjedelmének meghatározásához szükséges információk fogyasztókkal való közlését (lásd analógia útján: 2012. június 14-i Banco Español de Crédito ítélet, C-618/10, EU:C:2012:349, 54. pont; 2016. február 18-i Finanmadrid EFC ítélet, C-49/14, EU:C:2016:98, 52. pont).

47 A jelen esetben a polgári perrendtartás 172. §-ának (9) bekezdése előírja, hogy a pénzösszeg kifizetéséhez való jognak a fogyasztóval kötött szerződésen alapuló érvényesítése esetén, és feltéve hogy a fogyasztó az alperes, a bíróság nem bocsát ki fizetési meghagyást, ha a szerződés tisztességtelen feltételeket tartalmaz.

48 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat ugyanakkor pontosítja, hogy a nemzeti szabályozás olyan bírósági tisztviselők számára biztosít hatáskört a fizetési meghagyások kibocsátásával kapcsolatban, akik nem rendelkeznek bírói jogállással.

49 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a 93/13 irányelv tényleges érvényesülésének megőrzésével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi a fizetési meghagyás kibocsátását anélkül, hogy a fogyasztó akár az eljárás egyetlen pontján is biztosítékkal rendelkezne a tekintetben, hogy sor kerül annak bíróság általi értékelésére, hogy a szerződés nem tartalmaz tisztességtelen feltételeket (lásd ebben az értelemben: 2016. február 18-i Finanmadrid EFC ítélet, C-49/14, EU:C:2016:98, 45. pont).

50 Következésképpen az a körülmény, hogy a nemzeti szabályozás a bírói jogállással nem rendelkező tisztviselők számára a fizetési meghagyások kibocsátásával kapcsolatos hatáskört biztosít, nem olyan jellegű, hogy gátolja a 93/13 irányelv tényleges érvényesülésének megőrzését, feltéve hogy a fizetési meghagyás végrehajtásának szakaszában vagy a meghagyással szemben emelt ellentmondás esetén előírja annak bíróság általi vizsgálatát, hogy a szóban forgó szerződés nem tartalmaz tisztességtelen feltételeket.

51 Mindezzel együtt a jelen ítélet 46. pontjában felhívottakkal összhangban e vizsgálatnak kizárólag az ellentmondás szakaszában való elérhetősége csak akkor alkalmas a 93/13 irányelv tényleges érvényesülésének megőrzésére, ha nem tartja vissza a fogyasztókat az ilyen ellentmondás benyújtásától.

52 Márpedig a jelen esetben az alapeljárásban szóban forgó nemzeti szabályozás mindössze tizenöt napos határidőt ír elő, amelynek során a fogyasztó ellentmondást emelhet a fizetési meghagyással szemben, és ezenfelül megköveteli, hogy a fogyasztó érdemben indokolja az ellentmondását.

53 Következésképpen e szabályozás keretében nem elhanyagolható annak a kockázata, hogy az érintett fogyasztók nem terjesztik elő az annak bíróság általi vizsgálatához megkövetelt ellentmondást, hogy a szóban forgó szerződés nem tartalmaz tisztességtelen feltételeket.

54 E megfontolásokra tekintettel a harmadik, negyedik és ötödik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely jóllehet előírja az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálatát a fizetési meghagyás fogyasztóval szembeni kibocsátásának szakaszában, azonban egyrészt a bírói jogállással nem rendelkező bírósági tisztviselők számára a fizetési meghagyások kibocsátásával kapcsolatos hatáskört biztosít, másrészt pedig tizenöt napos határidőt ír elő az ellentmondás benyújtására, és megköveteli ezen ellentmondás érdemi indokolását, azzal, hogy az említett meghagyás végrehajtásának szakaszában nem ír elő ilyen hivatalból történő vizsgálatot; mindezek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

A második kérdésről

Az elfogadhatóságról

55 Írásbeli észrevételeiben a szlovák kormány lényegében azt állítja, hogy e kérdés hipotetikus jellegű, mivel a HOOS kereshetőségi jogának a kérdést előterjesztő bíróság általi esetleges elismerése az Okresný súd Humenné (homonnai járásbíróság) 2013. január 17-i végzésének hatályon kívül helyezését és az ügy említett bíróság elé való visszautalását eredményezné. Az érintett szerződési feltétel tisztességtelen jellegéről tehát nem a kérdést előterjesztő bíróság foglalna állást.

56 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlattal összhangban a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A nemzeti bíróságok által előterjesztett kérelem Bíróság általi elutasítása csak abban az esetben lehetséges, amennyiben nyilvánvaló, hogy az uniós jog értelmezése, amelyet a nemzeti bíróság kért, nem függ össze az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve ha a szóban forgó probléma hipotetikus jellegű, vagy a Bíróság nem rendelkezik azon ténybeli és jogi elemek ismeretével, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a feltett kérdéseket hatékonyan megválaszolja (2017. szeptember 21-i Malta Dental Technologists Association és Reynaud ítélet, C-125/16, EU:C:2017:707, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 Másfelől a nemzeti bíróság feladata annak meghatározása, hogy az eljárás mely szakaszában terjessze előzetes döntéshozatali kérdéseit a Bíróság elé (2017. szeptember 21-i Malta Dental Technologists Association és Reynaud ítélet, C-125/16, EU:C:2017:707, 29. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

58 Ezen ítélkezési gyakorlat fényében, valamint az első, a harmadik, a negyedik és az ötödik kérdésre adott válaszra tekintettel meg kell állapítani, hogy a második kérdés elfogadható.

A kérdés érdeméről

59 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a fogyasztói hitelszerződés hitelköltségekre vonatkozó feltételei az említett rendelkezés értelmében vett világos és érthető feltételeknek tekintendők abban az esetben, ha e szerződés egyrészt nem tünteti fel a THM-et, hanem csupán a THM kiszámítására szolgáló matematikai képletet tartalmazza, az e számítás elvégzéséhez szükséges tényezőket azonban nem, másrészt pedig nem tesz említést a kamat mértékéről.

60 Először is emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben szereplő feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az árnak vagy a díjazásnak az ellenértékként szállított áruval vagy a nyújtott szolgáltatással való megfelelésére, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.

61 E tekintetben a Bíróságnak volt alkalma kifejteni, hogy a szerződési feltételek átláthatóságának a 93/13 irányelv 5. cikkében is felhívott követelménye nem korlátozható kizárólag a feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére, ellenkezőleg, az ezen irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az információs szintje tekintetében, ezért a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának, és következésképpen az átláthatóságnak az ugyanebben az irányelvben előírt e követelményét kiterjesztő módon kell érteni (2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 Ebből az következik, hogy annak meghatározásakor, hogy a hitelszerződésnek az e szerződés költségeire és így a szerződés elsődleges tárgyára vonatkozó feltétele világos és érthető-e, figyelembe kell venni az érintett szerződésre alkalmazható, a fogyasztók tájékoztatásával kapcsolatos kötelezettségeket rögzítő uniós jogi rendelkezések összességét.

63 Márpedig a Bíróság a 87/102 irányelv tekintetében már kimondta, hogy az említett irányelv 4. cikke a fogyasztók tisztességtelen hitelfeltételekkel szembeni védelmére irányuló, az ezen irányelv által megvalósítani kívánt célkitűzésre tekintettel, valamint annak céljából írja elő, hogy a kölcsönvevő rendelkezzen mindazon tényezőkkel, amelyek kötelezettségvállalására hatással lehetnek, hogy a fogyasztó a szerződés megkötésekor teljeskörűen megismerhesse az általa megkötött szerződés jövőbeli teljesítésével kapcsolatos feltételeket (2015. július 9-i Bucura ítélet, C-348/14, nem tették közzé, EU:C:2015:447, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

64 A 87/102 irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdésével összhangban a hitelszerződést írásba kell foglalni, és az írásba foglalt megállapodásnak tartalmaznia kell a THM meghatározását, valamint azokat a feltételeket, amelyek mellett ez utóbbi módosítható. Ezen irányelv 1a. cikke meghatározza a THM számítási módszerét, (4) bekezdésének a) pontjában pedig meghatározza, hogy azt a szerződés „megkötésének időpontjában” kell kiszámítani. Ily módon alapvető fontossággal bír a fogyasztónak a hitel összköltségéről – egységes matematikai képlet alapján kiszámított kamat formájában – való tájékoztatása (lásd ebben az értelemben: 2010. november 16-i Pohotovosť végzés, C-76/10, EU:C:2010:685, 69. és 70. pont).

65 Következésképpen a THM hitelszerződésben való feltüntetésének hiánya döntő tényező lehet az érintett nemzeti bíróság által arra irányulóan végzett elemzés keretében, hogy e szerződésnek a kölcsön költségével kapcsolatos feltétele a 93/13 irányelv 4. cikke értelmében világos és érthető-e. Ha nem ez a helyzet, akkor a nemzeti bíróság értékelheti az ehhez hasonló feltételnek az ezen irányelv 3. cikke szerinti tisztességtelen jellegét (lásd ebben az értelemben: 2010. november 16-i Pohotovosť végzés, C-76/10, EU:C:2010:685, 71. és 72. pont).

66 Hozzá kell tenni, hogy a THM hitelszerződésben való feltüntetésének elmaradásához sorolható az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan helyzet, ahol a szerződés kizárólag az említett THM kiszámítására szolgáló matematikai képletet tartalmazza, az e számítás elvégzéséhez szükséges tényezőket azonban nem.

67 Ilyen helyzetben ugyanis a fogyasztó nem tekinthető úgy, hogy e szerződés megkötésekor teljeskörűen ismeri az általa megkötött szerződés jövőbeli teljesítésével kapcsolatos feltételeket, és következésképpen nem állapítható meg, hogy rendelkezik mindazon tényezőkkel, amelyek kötelezettségvállalására hatással lehetnek.

68 A fenti megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a fogyasztói hitelszerződés egyrészt nem tünteti fel a THM-et, hanem csupán a THM kiszámítására szolgáló matematikai képletet tartalmazza, az e számítás elvégzéséhez szükséges tényezőket azonban nem, másrészt pedig nem tesz említést a kamat mértékéről, e körülmény döntő tényező az érintett nemzeti bíróság által arra irányulóan végzett elemzés keretében, hogy az említett szerződés hitelköltségekkel kapcsolatos feltétele az említett rendelkezés értelmében világos és érthető-e.

A költségekről

69 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

1) Az egyenértékűség elvével együtt olvasott, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely nem teszi lehetővé a fogyasztóvédelmi szervezet számára, hogy a fogyasztó érdekében beavatkozzon az egyéni fogyasztót érintő fizetési meghagyásos eljárásba, és ellentmondással éljen az ilyen meghagyással szemben az említett fogyasztó ellentmondásának hiányában, amennyiben az említett szabályozás a fogyasztóvédelmi szervezetek uniós jog hatálya alá tartozó jogvitákba való beavatkozását kedvezőtlenebb feltételekhez köti, mint amelyek a kizárólag a belső jog hatálya alá tartozó jogvitákra alkalmazandók, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

2) A 93/13 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely jóllehet előírja az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő feltételek tisztességtelen jellegének vizsgálatát a fizetési meghagyás fogyasztóval szembeni kibocsátásának szakaszában, azonban egyrészt a bírói jogállással nem rendelkező bírósági tisztviselők számára a fizetési meghagyások kibocsátásával kapcsolatos hatáskört biztosít, másrészt pedig tizenöt napos határidőt ír elő az ellentmondás benyújtására, és megköveteli ezen ellentmondás érdemi indokolását, azzal, hogy az említett meghagyás végrehajtásának szakaszában nem ír elő ilyen hivatalból történő vizsgálatot; mindezek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

3) A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a fogyasztói hitelszerződés egyrészt nem tünteti fel az éves, százalékban kifejezett hiteldíjat, hanem csupán az ezen éves, százalékban kifejezett hiteldíj kiszámítására szolgáló matematikai képletet tartalmazza, az e számítás elvégzéséhez szükséges tényezőket azonban nem, másrészt pedig nem tesz említést a kamat mértékéről, e körülmény döntő tényező az

érintett nemzeti bíróság által arra irányulóan végzett elemzés keretében, hogy az említett szerződés hitelköltségekkel kapcsolatos feltétele az említett rendelkezés értelmében világos és érthető-e.

Aláírások